

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

IUCN KIRMIZI LİSTESİ VE ULUSAL KORUMA LİSTESİ TÜRLERİNİ BELİRLEME, İZLEME VE KORUMA POLİTİKASI

POLİTİKANIN AMACI

Bu politika, Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) kampüslerindeki ve üniversitenin faaliyetlerinden etkilenen alanlardaki karasal ve sucul ekosistemlerin korunmasını desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Politika, KTÜ tüm kampüslerinde biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir kullanımını destekleyerek üniversitenin doğal mirasının gelecek nesillere aktarılmasını hedefler.

POLİTİKANIN İLGİLİLİĞİ

İlgili Sürdürülebilir Kalkınma Amacı (SKA) Kriteri: Bu politika, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından öncelikli olarak şu hedeflerle ilişkilidir;

- SKA 15 (Karasal Yaşam)

İlgili Metrikler:

- UI GreenMetric
- THE Impact Rankings üniversitenin IUCN Kırmızı Listesi ve ulusal koruma
- IUCN Kırmızı Liste

POLİTİKA KAPSAMI

Bu politika, kampüslerde bulunan IUCN Kırmızı Listesi ve ulusal koruma listesi türlerinin belirlenmesi, izlenmesi ve gerekli koruma tedbirlerinin yürütülmesi faaliyetlerini kapsar.

Hedef Kitle: Öğrenciler, akademik ve idari personel, kampüs içi işletmeler ve ziyaretçiler bu politikanın hedef kitlesi içindedir.

Uygulama Alanları: KTÜ'ye ait kampüs alanlarında yer alan ormanlık bölgeler, yeşil alanlar, akarsu ve kıyı ekosistemlerinde veya etkinlikleriyle etkilediği tüm doğal alanlarda bu politikanın ilkeleri uygulanır.

TEMEL İLKELER VE YASAL DAYANAKLAR

KTÜ, ilgili türlerin belirlenmesi ve çeşitliliğin korunması konusunda aşağıdaki temel ilkelere bağlıdır;

- **Koruma Önceliği ve Sürdürülebilirlik:** Kampüs ekosistemlerinde biyolojik çeşitliliğin korunması ve doğal habitatların sürdürülebilirliği sağlanır.
- **Restorasyon ve İyileştirme:** İnsan faaliyetleri veya doğal afetler sonucu zarar görmüş ekosistemlerin restorasyonu için gerekli çalışmalar yürütülür.
- **Sürdürülebilir Yönetim ve İş birliği:** Ormanlık alanlar başta olmak üzere tüm doğal alanların sürdürülebilir yönetimi için üniversite birimleri, ilgili iç ve dış paydaşlar ile iş birliği yapılır.
- **Tehdit Altındaki Türlerin Belirlenmesi, Korunması ve İzlenmesi:** Kampüs içerisinde bulunan, IUCN Kırmızı Listesi ve ulusal koruma listelerinde yer alan türler belirlenir ve düzenli olarak izlenir.
- **Korunan Habitat Alanlarının İzlenmesi:** IUCN Kırmızı Listesi ve ulusal koruma türlerine ev sahipliği yapan kampüslerdeki veya kampüse yakın önemli habitatlar izlenir ve zaman içindeki değişiklikler takip edilir.

- **Bilimsel Araştırma ve Eğitim:** Kara ve su ekosistemlerinin korunması ve nesli tehlike altındaki türler konusunda bilimsel araştırmalar teşvik edilir. Biyoçeşitliliğin korunmasını teşvik etmek için öğrenciler ve personel başta olmak üzere tüm iç ve dış paydaşlar için farkındalık faaliyetleri düzenlenir.
- **İzleme ve Raporlama:** Korunan türlerin popülasyon verileri ile habitat durumu düzenli olarak izlenir ve raporlanarak değerlendirilir. Koruma eylemlerinin etkinliği ölçülerek gerektiğinde stratejiler güncellenir.
- **Yasal Dayanaklar:** Politika, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu ve ilgili diğer mevzuatlar.

SORUMLULUKLAR VE ROLLER

Uygulayıcı Birimler

- **Akademik Birimler ve Araştırma Merkezleri:** Orman Fakültesi (öncelikli olarak Yaban Hayatı Ekolojisi ve Yönetimi Bölümü), Fen Fakültesi ve Sürmene Deniz Bilimleri Fakültesi ile Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü, kampüs içerisinde bulunan IUCN Kırmızı Listesi ve ulusal koruma listelerinde yer alan türleri ve doğal alanları düzenli olarak izler, gerekli süreçleri yürütür.
- **Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı:** Ormanlık alanlar başta olmak üzere doğal alanların sürdürülebilir yönetimi için üniversite birimleri, ilgili iç ve dış paydaşlar ile iş birliği yapar.

İzleme Birimleri ve Sorumluları

- **Rektörlük ve Senato:** Politikanın resmi onayını verir ve gerekli denetimleri yapar. Politikaya yönelik hedeflerin kurumsal önceliklere uygun şekilde gerçekleştirilmesini gözetir.
- **Araştırma Koordinatörlüğü:** Politikanın uygulanma ilerleyişini izler, performans göstergelerine ilişkin verileri toplar ve raporlar. Sürdürülebilirlik Birimi, UI GreenMetric ve THE Impact Rankings gibi sürdürülebilirlik endeksleri için gerekli verileri derler. Ayrıca politika kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçlarını analiz ederek iyileştirme önerileri geliştirir.
- **Kurumsal Gelişim ve Planlama Koordinatörlüğü (KGPK):** Politika ile ilgili verileri kayıt altında tutar. Politikayı kurumsal strateji ile uyumlu hale getirir. Üniversitenin stratejik plan ve faaliyetleri ile ilişkilendirerek raporlar.

UYGULAMA ADIMLARI

1. **Başlangıç Envanteri ve Hedef Belirleme:** Kampüs ve etki alanındaki IUCN ve ulusal listeli türlerin ve habitatların envanteri çıkarılır; mevcut flora ve fauna kayıt altına alınır; biyoçeşitlilik çalışması ve kontrol listesi hazırlanır. Ardından Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) araçları kullanılarak habitat haritalaması yapılır.
2. **Planlama ve Tasarım Süreci:** İlgili izleme ve koruma programları hazırlanarak izleme periyotları ve sorumlu birimler belirlenir.
3. **Koruma ve İzleme Uygulamaları:** Yabancı türlerin tespiti yapılır, önlem alınır ve mevcut türlerin habitatları korunur.
4. **İzleme, Raporlama ve İyileştirme:** Yapılan çalışmalar ve yürütülen projeler belirlenen performans göstergeleri çerçevesinde yıllık periyotlarla değerlendirilir ve ilgili birimler tarafından raporlanır. Gerektiğinde ilgili UYGAR'lar tarafından çevre etki değerlendirmeleri yapılır. Sonuçlar belirlenen hedeflerle karşılaştırılarak gerekli revizyon süreçleri tamamlanır. Ayrıca yapılan tüm çalışmalar iç ve dış paydaşlarla paylaşılır.

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Gösterge	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İzlenen IUCN/ Kırmızı Liste tür sayısı	2030 yılına kadar tür envanterleri hazırlanarak kampüste yaşayan türlerin IUCN Kırmızı Liste statülerinin belirlenmesi	KTÜ Lisans ve yüksek lisans bitirme tezleri ve BAP destekli proje çıktıları
Korunan habitat alanı (hektar)	Flora envanterinin çıkarılması ve 2030 yılına kadar %15 oranında çeşitlilik ve kapsam alanının artırılması	Haritalar, arazi kullanımı verileri, flora çeşitliliği verisi
Farkındalık etkinliği sayısı	Her yıl en az 5 ilkokul, ortaokul ve liseden müze ziyaretleri yapılmasının teşvik edilmesi	Etkinlik programları ve etkinlik görselleri
Kuş gözlem etkinlikleri	Her yıl en az 2 kere öğrenci ve personele yönelik dürbün ile yaban hayatı/kuş gözlem etkinliği yapılması	Etkinlik programları ve etkinlik görselleri

DENETİM VE RAPORLAMA

- İzleme Sıklığı:** Performans göstergeleri yıllık aralıklarla değerlendirilir; göstergeler ile ilgili veriler her yıl ilgili birimler tarafından düzenli biçimde izlenir. Göstergelerdeki değerlerin yıl içindeki değişimleri tespit edilerek gerekli önlemler zamanında alınır.
- Raporlama Sıklığı:** Yıllık veriler, ilgili yılın bitimini takiben altı ay içinde sürdürülebilirlik raporlarına işlenir ve üniversitenin web sitesi üzerinden kamuoyu ile paylaşılır. Dört yıllık veriler ise bir sonraki stratejik planlama dönemine girdi oluşturacak şekilde derlenir. Ayrıca, her yıl elde edilen ilgili veriler UI GreenMetric ve diğer uluslararası sürdürülebilirlik endekslerine raporlanır.
- Dış Doğrulama:** İlgili göstergeler çerçevesinde üniversitenin performansını belgelemek amacıyla ulusal ve uluslararası sertifikasyon programlarına katılım sağlanır. Katılım programı ve kararı senato tarafından alınır. Bağımsız kuruluşlar tarafından gerçekleştirilecek denetimlerle politikanın uygulanması ve etkileri doğrulanır.
- Revizyon Koşulları:** Belirlenen performans göstergelerinin hedeflenen değerlerin %60'ına iki yıl üst üste ulaşamaması durumunda veya ulusal/uluslararası mevzuatlarda değişiklik durumunda; politika uygulayıcı birimler tarafından gözden geçirilir, revizyon önerileri hazırlanarak politika yeniden senato onayına sunulur.

YÜRÜRLÜK

Bu politika, KTÜ Senatosu tarafından onaylandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer. Üniversite birimleri, politika hükümlerine uymak ve uygulamakla yükümlüdür.